

Unutulmuş ressamın hayat muhasebesi

Güncelleme Tarihi: Ocak 13, 2023 09:59

METİN CELÂL - metincelal@gmail.com
Oluşturulma Tarihi: Ocak 13, 2023 09:594dk okuma

Murat Gülsoy yeni romanı ‘Ressam Vasıf’ın Gizli Aşklar Tarihi’nde oldukça sahici kahramanı üzerinden Türk resim tarihine ve 1880’lerden bu yana ülkemizin geçmişine bakıyor. Farklı bir varoluş ve aykırı bir yaşam biçimiyle toplum içinde yer edinip sanatıyla görünür olmanın, bilinmenin ne kadar güç olduğunu anımsatan, unutulmaz bir roman kahramanı Ressam Vasıf...

Türk edebiyatının kıymeti bilinmeyen eleştirmenlerinden Adnan Benk kitabın kapağında eleştirmeye başlarmış. Hemen her yıl ocak ayında yeni bir eser yayımlayan velut yazarımız Murat Gülsoy’un 2023 Ocak ayı verimi ‘Ressam Vasıf’ın Gizli Aşklar Tarihi’ hakkında yazmaya da kapağında başlamak mümkün.

Kitabın kapağında atölyesinde çalışan bir ressam ve erkek modelini arkadan görüyoruz ki kitabın adıyla gayet uyumlu. Can Yayınları’nın kapaklarını Utku Lomlu ve onunla birlikte çalışan arkadaşları yapar. Künye sayfasındaki bilgiye bakmazsanız bu kapağın da Utku Lomlu ürünü olduğu sanılabilir. Künye sayfasında ‘Kapak resmi: Murat Gülsoy tarafından Midjourney yapay zekâ programı kullanılarak oluşturulmuştur’ ibaresi var. Murat Gülsoy’un biyografisinde “Boğaziçi Üniversitesi Elektronik Mühendisliği Bölümü’nde okudu.

Aynı üniversitenin Psikoloji Bölümü'nde yüksek lisans, İTÜ Elektrik Elektronik Mühendisliği Biyomedikal Mühendisliği programında doktora yaptı" yazıyor. Boğaziçi Üniversitesi'nde mühendislik dersleri verdiğini de biliyoruz. Kapak resmini yapay zekâ kullanarak yapmasının nedeni mesleki ilgi olabilir mi, bilemiyorum ama dünyada olmasa da Türkiye'de yapay zekâ ile yapılan ilk kitap kapağı bu olabilir. Kapak resmiyle romanın konusu gayet uyumlu. Kapaktaki ressamın romana adını veren Ressam Vasıf, modelinin de gizli aşklarından biri olduğunu düşünebiliriz.

Murat Gülsoy'un resim ilgisini ise roman vesilesiyle Seray Şahinler'le Milliyet Sanat dergisinin son sayısı için yaptığı röportajdan öğreniyoruz. Gülsoy, üniversite öğrenciliği sırasında, dört yıl boyunca Greg Wolf adlı bir ressamdan dersler aldığını anlatıyor. Zamanla resim yapmaktan uzaklaşıp edebiyata yoğunlaşmış ama resim sanatıyla ilgisini hiç kesmemiş. İyi bir izleyici olmuş. Resmi merkeze aldığı ilk çalışması da 2007'de yayımlanan 'İstanbul'da Bir Merhamet Haftası'. Max Ernst'in yedi resmi üzerine kurmuş romanı. 'Ressam Vasıf'ın Gizli Aşklar Tarihi' ile bağ kuran romanı ise 2014'te yayımlanan 'Gölgeler ve Hayaller Şehrinde'. O romanın iki kahramanı Charles ve Marcel, Ressam Vasıf'ın hayatında önemli bir rol oynayacak ve Paris'e gitmesinin yolunu açacaktır.

RESSAM VASIF GERÇEKTEN YAŞADI MI?

Murat Gülsoy 'Ressam Vasıf'ın Gizli Aşklar Tarihi'nde 1880'lerden başlayarak 1967'ye ulaşan bir zaman diliminde unutulmuş bir ressamın kendi ağzından yaşamöyküsünü anlatıyor. Böylece Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışından başlayıp genç Cumhuriyet'in gelişip olgunlaşmasını izleyerek Türk resim tarihine ve dolayısıyla Türkiye'nin yakın tarihine yoğunlaşıyor.

Ressam Vasıf, Abdülhamit dönemi yöneticilerinden Ali Salih Paşa'nın yeğenidir. Çamlıca'daki bir köşkte büyümüş. Resme ilgisi amcasının resim yapışını izleyerek başlıyor, [Galatasaray](#)'daki resim öğretmeninin teşvikiyle resme yoğunlaşıyor. Akademide okuyamasa da oradaki ünlü ressamların atölyelerinden yararlanarak resim bilgisini geliştiriyor ve Paris'te özel dersler alarak bu eğitimini pekiştiriyor.

Ressam Vasıf, tam adıyla Vasıf Ekrem Yelda oldukça sahici bir kahraman. Onun sahiciliğine inanmamız için önemli bir veri de romanın isminin altında yazan 'belgesel roman' ibaresi.

Tanımadığımız ya da unutulmuş bir ressamın yaşamöyküsünü kendi ağzından dinlediğinizi düşünüyorsunuz. Roman, soruları çıkarılmış bir nehir söyleşi şeklinde kurulmuş. Aralarda da 'Galeri' başlığıyla bazı tablo ve fotoğrafların altyazıları var. Görseli olmayan resim ve fotoğrafların bilgisini alıyoruz. Kitabın arka kapağındaki "1967 sonbaharında genç bir gazetecinin unutulmuş bir ressamla günler süren söyleşisinin kayıtları... Hiç yayımlanamamış bu söyleşi yıllar süren hukuk mücadelesinden sonra elinizdeki kitapla okuyucusuyla buluşuyor" bilgisini de okuyunca bu düşünce iyice pekişiyor. Ama internette Ressam Vasıf ya da Vasıf Ekrem Yelda adıyla bir arama yapınca ressamın varlığıyla ilgili bir bilgiye erişemiyorsunuz.

Türk resim tarihinin yitik ressamlarla dolu olduğunu düşününce internet araması ile Ressam Vasıf'a ulaşamamak anlaşılır bir şey. Üstelik sadece galeri bölümündeki bilgilerle değil, Vasıf söyleşi boyunca anlattığı anılarla ve anekdotlarla gerçekliğine biz okurları iyice inandırıyor. Nazmi Ziya'nın, İbrahim Çallı'nın, Bedri Rahmi'nin, Fikret Muallâ'nın dostu olduğunu, onların atölyelerinde çalışırken ya da içki masalarında yaşadıklarını anlatıyor uzun uzun. Murat Gülsoy yapay zekâya bir Ressam Vasıf fotoğrafı, birkaç da resim ve desen

yaptırsaymış bir zamanlar gerçekten yaşadığına inanacağımız sahicilikte bir kahraman oluşmuş.

UNUTULMAZ BİR ROMAN KAHRAMANI

Romanın belgeselliğine gelince Vasıf ve onun akrabaları ve yakın çevresindeki birkaç kişi dışında kahramanların büyük bir çoğunluğunun ve anlatılan olayların gerçek bilgilere dayandığını anlıyoruz. Murat Gülsoy kahramanını ustaca gerçek kişilerin arasına ve olaylara yerleştirmiş. Romanın 'belgesel' yanı tamamen Türk resim tarihine ve yakın geçmişimizdeki olaylara dayanması.

Postmodern bu yapıyı daha da güçlendirmek için metnin sonuna bir kaynakça koyup faydalandığı eserleri de açıklasaymış bu belgesellik daha da inandırıcı olurmuş.

Ressam Vasıf'ın öyküsü oldukça trajik, belgesel diye sunulmasa da aynı etkiyi yapardı. Romanı oluşturan söyleşiyi yapan gazeteci Halit'le birlikte niçin kenarda kaldığının, neden bilinen bir ressam olamadığının ve adının resim tarihinden nasıl silindiğinin cevaplarını ararken kişiliği iyice belirginleşiyor. Kötücül toplumda aykırı kişiliği, yaşamı, aşkları ve cinsel yönelimiyle dışlanması kaçınılmaz. Bunlara bir de kendi kötülükleri eklenince unutulmaz bir roman kahramanı olarak belirginleşiyor.

Murat Gülsoy'un '[Ressam Vasıf'ın Gizli Aşklar Tarihi](#)' Türk resim tarihine ve 1880'lerden bu yana ülkemizin geçmişine bakarken farklı bir varoluş ve aykırı bir yaşam biçimiyle toplum içinde yer edininip sanatıyla görünür olmanın, bilinmenin ne kadar güç olduğunu anlatıyor.

RESSAM VASIF'IN GİZLİ AŞKLAR TARİHİ

[Murat Gülsoy](#)

[Can Yayınları](#), 2022

320 sayfa.